

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE GIDA GÜVENLİĞİ

Gıdaların üretim ve tüketimi her toplum için ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan büyük önem arz etmektedir. Toplumların öncelikli amacı, yeterli düzeyde gıda arzını sağlarken, tüketici sağlığının da en iyi şekilde korunmasını temin etmektir. Günümüzde gıda üretim zinciri giderek daha da karmaşık bir hal almaktadır. Tüketici sağlığının en iyi şekilde korunması için zincirdeki her bir bağlantının bir diğerinden güçlü olması gerekmektedir. Bu da gıda üretiminin birbirine bağlı iç yapısını dikkate alan etkili bir gıda güvenliği politikası ve gıda güvenliği için tüm zinciri içine alacak şekilde kapsamlı ve entegre bir yaklaşımı gerektirmektedir.

Gıda ticaretinin globalleşmesi, gıda güvenliği açısından önem kazanmaktadır. Globalleşme genellikle; artan uluslararası ticaret, daha entegre piyasalar, yeni teknolojilerin daha hızlı kabul edilmesi, piyasa konsantrasyonunun ve bilgi transferinin artması olarak tanımlanır. Bu unsurların hepsinin gıda güvenliği ve gıda güvenliği stratejisi için bir gıda zinciri oluşturması açısından olumlu veya olumsuz etkileri vardır. Özellikle gıda ve tarım ürünlerinde uluslararası ticaretteki artış, gıda güvenliği problemlerinin, entegre ve önleyici stratejiler geliştirmek için ülkeler arasında uluslararası bir işbirliği olmaksızın çözülmesini daha da zorlaştırmaktadır.

Gıda ve tarım ürünlerinde giderek artan uluslararası ticaret, daha çeşitli gıda ve gıda ürünleri ve yeni ihracat gelirleri elde etme yoluyla hem tüketici hem de üretici açısından fayda sağlayabilir. Ancak bu eğilimin olası olumsuz etkileri, gıda kaynaklı hastalıkların ülkeler arasında daha hızlı ve kolay bir şekilde yayılmasına ve tüketiciye sağlık riskleri oluştururken, giderek globalleşen ve katı gıda güvenliği standartlarını sağlamakta zorlanan üretici ve işleyicilere de finansal yükler gelmesine yol açmaktadır. Globalleşme, gıda ve tarım ürünlerinin işlenmesini ve ticaretini de değiştirmektedir. Taze üretilmiş ve işlenmiş ürünler, piyasa güçlerinin bir kaç baskın uluslararası gıda firması üzerinde yoğunlaşması ile, giderek daha global olarak pazarlanmaktadır. Bu firmalar genellikle gıda ürünlerinin güvenliğini sağlayacak ve gıda bulaşının kaynağını daha kolay tespit edebilecek mali ve teknolojik kapasiteye sahiptir. Ancak bu firmaların daha entegre ve global yapısı dikkate alındığında, gıda zincirine bulaşık bir gıda girdiğinde bunun daha çabuk dağılması ve daha fazla sayıda insanın riske maruz kalması söz konusu olmaktadır.

Yeni ve yenilikçi teknolojinin gıda üretimi, işleme, paketlenme ve sağlıkla ilgili işlemlerdeki artan rolü, gıda güvenliği ve daha global gıda ticareti bağlamında önem arz etmektedir. Teknolojik gelişmeler potansiyel olarak büyük faydalar sağlarken, bu yeni tekniklerin farklı koşullarda uygulanmalarına ilişkin tecrübe eksikliği ve daha yeni uygulanmaya başlamış olmaları açısından gıda güvenliğine risk oluşturabilmektedir.

Tüketicilerin gıda güvenliği tehlikelerine ilişkin olarak giderek artan bilinci, gıdaların oluşturduğu tehlikelere bağlı olarak sağlığa yönelik tehditlere ilişkin kaygılar ve mevcut gıda arz sisteminin gıda güvenliği risklerini yönetmedeki yeterliliğine giderek azalan güven, gıda zinciri stratejisi oluşturulmasında dikkate alınması gereken diğer faktörlerdir. Bilgi hızla yayılmakta ve medya, gıda güvenliği ile ilgili acil durumlara ilişkin haberleri hızlıca duyurmaktadır. Gıda

güvenliği ile ilgili tüketici örgütleri politik etkilerini artırmaya devam etmektedir ve bu eğilim tüketiciye büyük fayda sağlamaktadır. Ancak gıda güvenliğine ilişkin bilimsel olarak desteklenmeyen kaygılar ve gıda kıtlıkları, potansiyel olarak kullanışlı olan yeni teknolojilerin geliştirilmesini engellemekte ve ticarete gereksiz engeller ortaya koymaktadır.

Tüm bu sebeplerden dolayı dünyada gıda güvenliği konusunda, tüm gıda zincirini içine alan yeni bir yaklaşım benimsenmeye başlanmıştır. Gıda güvenliğinde gıda zinciri yaklaşımı, gıdaların güvenli, sağlıklı ve besin değeri yüksek bir şekilde tüketiciye arz edilmesinde sorumluluğun üretim, işleme ve ticarete yer alan herkes tarafından tüm zincir boyunca paylaşılmasının önemi benimsenmektedir.

Gıda güvenliğinde, gıda zinciri yaklaşımının birbiriyle bağlantılı 5 unsuru bulunmaktadır. Bu kapsamda:

- *Gıda zinciri bakış açısıyla gıda güvenliği, risk analizinin 3 önemli unsuru olan; risk değerlendirmesi, risk yönetimi ve risk iletişimini dikkate almalıdır. Bilimsel veriler esas alınarak gerçekleştirilen risk değerlendirmesi ve riskin düzenlenmesi ve kontrolüne ilişkin risk yönetimi arasında kurumsal bir ayrıma gidilmesi gerekmektedir.*
- *Birincil üretimden (hayvansal ürünlerin üretiminde kullanılan gıda maddeleri ve hayvan yemleri de dahil) üretim sonrası muamele, gıdaların işlenmesi ve nihai tüketiciye dağıtımına kadar geriye dönük izleme teknikleri geliştirilmelidir.*
- *Daha fazla gelişimi sağlayan, uluslararası kabul görmüş ve bilimsel olarak geliştirilmiş standartları dikkate alan uyumlaştırılmış gıda güvenliği standartlarına ihtiyaç duyulmaktadır.*
- *Özellikle Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemlerinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşması gereğince, hangi kontrol uygulamaları kullanılırsa kullanılsın, gıda kaynaklı tehlikelere karşı aynı seviyede koruma sağlayan gıda güvenliği sistemlerinin denkliliği kavramının geliştirilmesi gerekmektedir.*
- *Çiftlikten sofraya tüm gıda zincirinde risklerin, kaynağında önceden önlenmesi veya engellenmesi hususuna daha fazla önem verilmesi, gıda güvenliğinde düzenleme ve kontrollere dayanan geleneksel sonradan kontrol yaklaşımının tamamlanması için gereklidir.*

Avrupa Birliği'nde (AB) özellikle son on yılda ortaya çıkan gıda güvenliği krizleri, gıda güvenliği konusunu gündemin

en üst sıralarına taşımıştır. Yukarıda da bahsedildiği üzere tüm dünyada gıda güvenliğine ilişkin olarak getirilen yeni yaklaşım, AB'nin konuya ilişkin politika ve yaklaşımlarında da benzer değişimleri beraberinde getirmiştir.

AB'nin gıda mevzuatı yıllar içinde bilimsel, sosyal, politik ve ekonomik güçlerin bir karışımını yansıtacak şekilde ve özellikle de AB'nin Ortak Tarım Politikası (OTP)'nin amaçlarından biri olan İç Pazarın oluşturulması çerçevesinde gelişmiştir. Zaman içinde sektörel bazda gelişen gıda mevzuatında değişen koşullar doğrultusunda değişiklikler yapılmış, çeşitli eklemeler ile ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılmıştır. Ancak mevzuat, sonunda hantal ve ihtiyaçlara gereğince yanıt veremeyen bir hal almıştır. AB'nin Sağlık ve Tüketicinin Korunmasından sorumlu Komiseri David Byrne, Topluluğun eski gıda mevzuatını, eski model bir arabaya benzetmektedir. Oldukça eski, ama zaman içinde çok fazla değiştirilmiş, emniyet kemerleri, hava yastıkları, yeni tekerlekler ve benzeri aksesuarlar eklenerek modernleştirilmeye ve günün gereklerine cevap verecek hale getirilmeye çalışılmış bir araba. Ancak yıllarca bu kadar değişiklik yapıldıktan sonra eski model araba orijinal halinden oldukça farklı bir hal almıştır. Bu kadar ilave parça ile sürümü zorlaşmış, performansı azalmış ve sonuç olarak yolcuların arabaya olan inancı kalmamış, nihayetinde yeni bir araba ihtiyacı ortaya çıkmıştır.¹ Bu benzetme, AB'nin gıda güvenliğinde neden yeni bir yaklaşımına yöneldiğini oldukça iyi özetlemektedir. Zaman içinde ihtiyaçlara cevap veremeyen her şeyin yenilenmesi gerektiği gibi, gıda mevzuatında ve gıda güvenliğine ilişkin politikalarda da yeniliğe ve değişikliğe gidilmesi ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur.

AB'nin bu ihtiyacın farkına varması ve gıda güvenliğine ilişkin konuları gündemine almasını hızlandıran birkaç faktör vardır. Bunlardan birinci, 1990'lı yıllarda yaşanan deli dana ya da BSE (Bovine Spongiform Encephalopathy) krizidir ve bu kriz, tüketicinin korunması politikaları ve gıda güvenliği politikalarında bir dönüm noktası olmuştur. BSE, sığır beyininde ortaya çıkan bir hastalıktır ve ilk olarak 1986 yılında İngiltere'de görülmüştür. Daha sonra, hayvan karaslarından üretilen et ve kemik ununun hayvan yemlerine eklenmesi ile yayılmıştır. 1 Ekim 2002 tarihine kadar İngiltere'de yaklaşık 181,000 vaka görülmüştür, Avrupa'nın diğer yerlerinde 3,200 vakaya rastlanmıştır.² Başlangıçta sadece bir hayvan hastalığı olarak görülen BSE'nin sonraki yıllarda insanlar üzerinde etkilerinin ortaya çıkması ile gıda zincirinin bir bütün olarak ele alınmasının ne denli önemli olduğu gözler önüne serilmiştir.

¹ David BYRNE, **European Food Safety and Legislation: Challenges and Future Policy**, European Food Law Conference, SPEECH/02/301, Brussels, 25 June 2002, s.1

² European Commission, **Questions and Answers on BSE**, MEMO/03/3, Brussels, 8 January 2002, s.2

Bu kriz, AB mevzuatındaki yetersizlikleri de ortaya çıkarmıştır. Gıda maddelerine ilişkin Topluluk kuralları, kurucu Antlaşmada belirlenen farklı yasal temeller esas alınarak oluşturulmuştur ve sorumluluk Komisyon ve Üye Devletler arasında karmaşık bir şekilde dağılmıştır. Toplulukta kapsamlı ve tutarlı bir politikanın olmaması, uzmanlarca dahi zor anlaşılan bir sistemin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Sektörel düzenlemelerin benimsenmiş olması, Üye Devletlerde farklı yaklaşımlara ve uygulamalara neden olmuştur, bazı alanlarda yasal boşluklar ve eksiklikler doğmuştur. Bu sebeple Toplulukta gıda mevzuatına ilişkin yasal bir çerçeve oluşturulması ve mevcut mevzuatın yeniden gözden geçirilmesi fikri ortaya çıkmıştır.

Avrupa gıda mevzuatının değiştirilmesine ilişkin ilk adım, Komisyonun 1997 yılında Avrupa Birliği'nde Gıda Hukukunun Genel Prensiplerine ilişkin Yeşil Dokümanı³ yayımlaması ile atılmıştır. Yeşil Doküman, mevcut mevzuat ve bu mevzuatın geliştirilmesine ilişkin kapsamlı bir tartışma başlatmıştır.

Yeşil Doküman, dört temel hedefi kapsamaktadır:

- *Mevzuatın; tüketici, üretici, imalatçı ve tüccarların ihtiyaç ve beklentilerini ne derece sağladığını belirlemek,*
- *Gıda maddelerinin kontrol ve denetimlerine ilişkin resmi sistemler ile ilgili önlemlerin, gıdaların sağlıklı ve güvenilir olmasını ve tüketici çıkarlarının korunmasını ne derece sağladığını belirlemek,*
- *Gıda mevzuatına ilişkin bir kamuoyu oluşturmak,*
- *Komisyonun gerekli hallerde Topluluk gıda hukukunu geliştirici uygun önlemler teklif etmesini sağlamak.*

Komisyon bu dönemde, politik seçeneklerden önce Topluluk gıda hukukunun temel amaçlarının belirlenmesi üzerinde durmuş ve tüm gıda zincirini kapsayan düzenleyici bir yaklaşımın kabul edilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Buna göre şu hedefler belirlenmiştir:

- *Halk sağlığı ve güvenliğinin ve tüketicinin en üst seviyede korunmasının sağlanması,*
- *Tek Pazar içinde malların serbest dolaşımının sağlanması,*
- *Bilimsel kanıt ve risk değerlendirmesine ilişkin temel bir mevzuat oluşturulması,*
- *Avrupa endüstrisinin rekabet gücünün ve ihracat hacminin artırılması,*
- *Güvenli gıda için birincil sorumluluğun sanayici, üretici ve tedarikçiler ile oluşturulması,*

- *Mevzuatın basit, tutarlı, rasyonel ve açık olmasının sağlanması.*

Yeşil Doküman ile; oldukça kapsamlı olan gıda mevzuatının şeffaflık ve tutarlılık bakımından yetersiz olduğu, Topluluk içinde henüz uyumlaştırılmamış alanların ticarete engel teşkil edecek şekilde farklılık göstererek zorluklara yol açtığı ve Topluluk mevzuatının ulusal seviyede uygulanması ile yürürlüğe konulmasında farklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple gıda mevzuatının basitleştirilmesi ve daha rasyonel hale getirilmesi konusu gündeme gelmiştir.

BSE krizinden sonra, 1999 yılında ortaya çıkan dioksin krizi de Topluluk içinde büyük yankı uyandırmış ve büyük endişelere yol açmıştır. Kriz, hayvan yemlerine yanlışlıkla kanserojen dioksin içeren yağ karışması sonucu yemin bulaşık olması ile Belçika'da ortaya çıkmış ve kısa sürede Topluluk içinde yayılmıştır.

BSE ve dioksin krizlerinin yönetimindeki başarısızlık, tüketicinin Topluluk içindeki ürünlerin kalite ve güvenliğine olan güvenini de sarsmıştır. Bu sebeple Komisyon, hem tüketici sağlığının en üst düzeyde korunması, hem de tüketici güveninin yeniden sağlanması amacıyla 14 Ocak 2000 tarihinde yeni bir düzenleyici yaklaşım getiren Gıda Güvenliği'ne ilişkin Beyaz Dokümanı⁴ yayınlamıştır.

Avrupa Birliği'nde yüksek gıda güvenliği standartlarının sağlanması, zaman içinde Komisyonun öncelikli temel politikalarından biri haline gelmiştir ve Beyaz Doküman bu önceliği yansıtmaktadır. Beyaz Doküman ile gıda mevzuatı ve gıda güvenliğine ilişkin yeni ve radikal bir yaklaşım ortaya konulmaktadır. Beyaz Doküman; gıda zincirinde, hijyen ile ilgili hükümlerden hayvan sağlığı, hayvan refahı ve bitki sağlığı önlemlerine kadar gıda güvenliğine ilişkin tüm konuların ilk kez bir arada ele alındığı bir belge olup, AB'nin "çiftlikten sofraya gıda güvenliği" yaklaşımını destekleyici mevzuat reformları ile gıda güvenliğini doğrudan veya dolaylı ilgilendiren pek çok konuya ilişkin önlemleri kapsamaktadır. Beyaz Doküman'da genel başlıklar olarak; gıda güvenliğinin prensipleri, gıda güvenliği politikasının unsurları, bilgi toplama ve analiz ile bilimsel tavsiye oluşturulması, Avrupa Gıda Otoritesinin kurulması, düzenleyici unsurlar, kontroller, tüketicinin bilgilendirilmesi ve gıda güvenliğine ilişkin konuların uluslararası boyutu ele alınmaktadır. Bu kapsamda, 19 konu başlığı altında (öncelikli önlemler (18), yemler (7), zoonozlar (2), hayvan sağlığı (2), hayvansal yan ürünler (1), BSE/TSE (3), hijyen (4), bulaşanlar (1), gıda katkı ve aromaları (8), gıdalar ile temas eden materyaller (3), yeni gıdalar ve genetik olarak değiştirilmiş gıdalar (3),

³ European Commission, **Commission Green Paper -The General Principles of Food Law in The European Union**, COM (97) 176 Final, Brussels, 1997

⁴ European Commission, **White Paper on Food Safety**, COM (1999)719 Final, Brussels, 12.1.2000

ışınlanmış gıdalar (2), diyetetik, destekleyici ve zenginleştirilmiş gıdalar (10), gıdaların etiketlenmesi (3), pestisitler (6), beslenme (1), tohumlar (4), destekleyici önlemler (3) ve üçüncü ülkeler politikası ve uluslararası ilişkiler (3) , toplam 84 önlemi içeren bir eylem planı ortaya konulmuştur.

Beyaz Dokümanla ortaya konulan Topluluğun yeni gıda güvenliği yaklaşımı ile kapsamlı ve entegre bir yaklaşım, sorumluluk, geriye dönük izleme, tutarlı, etkin ve dinamik bir yaklaşım, şeffaflık, risk analizi, ve ihtiyatilik ilkeleri kabul edilmiştir.

Kapsamlı ve entegre yaklaşım ilkesi; gıdaların birincil üretiminden tüketimine kadar tüm aşamaları içine alan ve gıda güvenliğinin temel unsurları olan bilimsel tavsiye, veri toplama ve analiz, düzenleyici hususlar ve kontrole ilişkin hususlar ile halkın bilgilendirilmesi gibi konuların entegre olarak ele alındığı kapsamlı yaklaşımın bir ifadesidir.

Sorumluluk ilkesi ile; yem imalatçıları, çiftçiler, gıda imalatçıları/işletmecileri, tüketiciler, Üye Devletlerdeki ve üçüncü ülkelerdeki yetkili merciler, Komisyon gibi gıda zincirinde yer alan tüm paydaşların rolünün açık olarak belirlenmesi gerekliliği ortaya konulmaktadır. Bu kapsamda:

- *yem imalatçıları, çiftçiler ve gıda işletmecileri gıda güvenliği konusunda birinci derecedeki sorumludurlar;*
- *yetkili merciler bu sorumluluğu ulusal gözetim ve kontrol sistemlerinin işletilmesi yoluyla izler ve yürütürler;*
- *Komisyon, yetkili mercilerin bu sistemleri kullanmalarını ulusal seviyede gerçekleştirdikleri teftişler ve denetimler ile değerlendirilmesinden sorumludur;*
- *Tüketicilerin ise, gıdaların uygun koşullarda saklanması, muamele edilmesi ve pişirilmesinden sorumlu olduklarını bilmeleri gerekir.*

Bu şekilde, yem üretimi, birincil üretim, gıda işlenmesi, depolanması, nakliyesi ve perakende satışı da dahil olmak üzere, gıda zincirindeki tüm sektörleri kapsayan **çiftlikten sofraya politikası** sistematik ve tutarlı bir şekilde uygulanmış olacaktır.

Geriye dönük izlenebilirlik, ortaya çıkan risklerin kaynağının belirlenebilmesi için önemlidir. Gıda kaynaklı bir sorun ile karşılaşıldığında, Topluluk içinde yemlerden başlamak üzere, bir ürünün nihai tüketiciye ulaşana kadar geçtiği tüm aşamalar incelenerek sorunun kaynağına ulaşılabilir. Bu çerçevede Topluluk içinde geriye dönük izleme sistemlerinin ve prosedürlerin oluşturulması önem arz etmektedir.

Tutarlı, dinamik ve etkin bir yaklaşım ilkesi; mevcut sistemin, ortaya çıkacak risklere hızlı bir şekilde yanıt verebilecek ve üretim zincirindeki gelişmeleri takip edebilecek bir yapıya kavuşturulması ve etkili ve dinamik bir gıda

güvenliği politikası oluşturulması gerekliliğini ortaya koyar. Bu yaklaşımın tüm Üye Devletlerde uygulanabilir olması ile Topluluk içinde de bir tutarlılık sağlanmış olacaktır.

Şeffaflık ilkesi, Topluluk içinde ortaya çıkan risklerin ve bunlara ilişkin olarak alınan önlemlerin halka açık ve ulaşılabilir olmasını kapsamaktadır. Kamuoyunun tam ve doğru bir şekilde bilgilendirilebilmesi için bilimsel veri, analiz ve tavsiyelerin halka açık bir şekilde yayınlanması gerekmektedir.

Risk analizi gıda güvenliği politikasının temelini oluşturmaktadır ve risk değerlendirmesi, risk yönetimi ve risk iletişimi olmak üzere üç unsuru kapsamaktadır. **Risk değerlendirmesi**, geniş kapsamlı bilgi toplanması ve bu bilgilerin analizini, bu analizler sonucunda da doğru ve güncel bir bilimsel tavsiye oluşturulmasını kapsar. **Risk yönetimi**, risk değerlendirmesi ve bilimsel tavsiyeler dikkate alınarak, politik alternatiflerin belirlendiği ve uygun önleyici ve kontrol seçeneklerini belirlendiği süreçtir. **Risk iletişimi** ise, risk analizi sürecinde risk değerlendiricileri, risk yöneticileri, tüketiciler, gıda ve yem işletmecileri, akademik topluluk ve diğer ilgili tüm taraflar arasında tehlikeler, riskler, riskler ile bağlantılı faktörlerle ilgili olarak risk değerlendirmesine ilişkin bulgular ve risk değerlendirmesi kararları da dahil olmak üzere bilgi ve görüş alışverişinde bulunulmasıdır.

İhtiyatlılık ilkesi, mevcut bilginin değerlendirilmesini takiben sağlık üzerinde zararlı bir etki olması ihtimalinin belirlendiği, fakat bilimsel belirsizliğin devam ettiği özel durumlarda, daha kapsamlı bir risk değerlendirmesi yapılan kadar Topluluk içinde sağlığın korunmasının sağlanması için gerekli olarak görülen geçici risk yönetimi önlemleri kabul edilmesini kapsamaktadır.

Gıda güvenliği politikasının temel unsurları; bilgi toplanması, analizi ve bunlara dayanarak bilimsel tavsiye oluşturulması olarak ortaya konulmuştur. Beyaz Doküman'da bilimsel tavsiye verilmesine ilişkin mevcut sistemin artan taleplere cevap vermekte zorlandığı ifade edilmekte ve AB'nin gıda güvenliği politikasına güvenin yeniden sağlanması ve halk sağlığının korunmasının geliştirilmesi genel hedefine cevap verebilmek için sorunlara daha hızlı ve esnek bir şekilde cevap verebilecek güçlendirilmiş sistemlere gerek duyulduğu belirtilmektedir. Bu bakımdan izleme ve takip, hızlı alarm sistemi, gıda güvenliği araştırması, bilimsel işbirliği, analitik destek ve bilimsel tavsiyenin elde edilmesi gibi alanlarda iyileştirilmeler yapılması öngörülmüştür.

Beyaz Doküman ile teklif edilen en önemli konulardan birisi de bilimsel tavsiyelerin hazırlanması ve toplanması, hem bu tavsiyeleri hem de Topluluk karar alma sürecini destekleyecek bilgilerin toplanması ve analizi, gıda güvenliğine ilişkin konuları ilgilendiren gelişmelerin izlenmesi ve takibi ve bulguların tüm ilgili taraflara iletilmesi gibi konularda

faaliyet gösterecek bağımsız bir Avrupa Gıda Otoritesi'nin kurulmasıdır. Beyaz Dokümanda, söz konusu Otoritenin, yeni zorlukların gereklerine esnek ve hızlı yanıt verebilmek, tüm ilgili taraflar için tek ve bilinen bir kontak noktası oluşturmak, gıda güvenliği ile ilgili önemli gelişmelere ilişkin olarak tüketiciye tavsiyelerde bulunmak, rehberlik etmek ve tüketicilerin bilinçli tercihler yapmasını sağlamak ve gıda güvenliği konusunda daha iyi bilgilendirmek amacıyla bilgilendirme faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulacağı ifade edilmektedir.

Beyaz Doküman'da ayrıca, gıda ve yemler için yeni bir yasal çerçeve oluşturulması, hayvan sağlığı ve refahı, hijyen, bulaşanlar ve kalıntılar, yeni gıdalar, katkıları ve aromalar, gıdaların paketlenmesi, ışınlanmış gıdalar, acil önlemler, karar alma süreci, gibi hususlar ele alınmış ve bunlara ilişkin bir dizi teklif ortaya konulmuştur. Beyaz Doküman ile, gıda güvenliği prensiplerini somutlaştıracak Genel Gıda Yasasının teklif edilmesi de öngörülmüştür. Yeni gıda yasasının, yürürlüğe koyacak olan herkes için açık, basit ve anlaşılır olması; aynı zamanda, uygunluk ve yürütmenin tutarlı bir şekilde sağlanabilmesi ve gereksiz idari prosedürlerden kaçınılması için Üye Devletlerde uygun seviyelerde yetkili otoriteler ile yakın işbirliği içinde hazırlanması esas alınmıştır.

Beyaz Doküman'ın yayınlanmasından iki yıl sonra, 28 Ocak 2002 tarihinde 178/2002/AT sayılı Gıda Hukukunun Genel Prensiplerini Ortaya Koyan, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesini (EFSA) Kuran ve Gıda Güvenliğine İlişkin Konulardaki Usulleri Belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü⁵ kabul edilmiştir. Bu Tüzük ile Beyaz Doküman ile tavsiye edilen önlemlerden pek çoğu somutlaştırılmış ve Avrupa'da gelecekte oluşturulacak tüm gıda mevzuatı için esas teşkil edecek önde gelen prensipler, tanımlar ve gereklilikler ortaya konulmuştur.

Avrupa gıda mevzuatı 40 yıllık bir süreç içerisinde bilimsel, sosyal, politik ve ekonomik güçlerin bir karışımını yansıtan şekilde gelişmiştir. Bu süreçte, gıda mevzuatının Ortak Tarım Politikası veya İç Pazarın oluşturulması ile bağlantılı farklı politik hedefleri olmuştur. Asıl amaç insan sağlığı ve güvenliğinin ve tüketicinin yüksek seviyede korunması olmasına karşın, Avrupa seviyesinde gıda mevzuatında yaklaşımlarda farklılıklar, bazı tutarsızlıklar ve boşluklar olduğu gözlenmiştir. Bu sebeple yeni Tüzüğün en önemli amaçlarından bir tanesi; İç Pazarın etkin olarak işlemlerini sağlarken, insan sağlığının ve tüketicinin gıdaya ilişkin çıkarlarının yüksek seviyede korunmasını, özellikle de geleneksel ürünler dahil olmak üzere, gıda arzındaki çeşit-

liliği de dikkate alarak, güvence altına almak için bir temel oluşturmaktır. Tüzük, ortak prensip ve sorumluluklar, güçlü bir bilimsel temel oluşturmak için araçlar ile gıda ve yem güvenliği konularında karar alma sürecini destekleyecek etkili kurumsal düzenlemeler ve prosedürler oluşturmaktadır. Tüzük ile genel olarak gıda ve yemlere, özellikle de gıda ve yem güvenliğine ilişkin genel prensipler, Topluluk seviyesinde ve ulusal seviyede ortaya konulmakta ve Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesini kurulmaktadır. Tüzükte ayrıca, gıda ve yem güvenliğine doğrudan veya dolaylı etkisi olan konular için prosedürler de belirlenmektedir.

Gıda Güvenliğine ilişkin Beyaz Doküman'da tüketici güveninin yeniden kazanılması ve bu güvenin korunmasının Komisyon'un öncelikli politikası olduğu ifade edilmektedir. Bu sebeple Komisyon Beyaz Doküman ile bir dizi tedbir öngörmüştür. Bu tedbirlerden birisi de, halk sağlığının korunması ve tüketici güveninin sağlanmasında önemli rol oynayacak bağımsız bir Avrupa Gıda Otoritesinin kurulmasıdır. Otoritenin kurulması fikrinin gündeme gelmesinin en önemli sebebi, geçmişte yaşanan tecrübelerin, risk değerlendirmesi ve risk yönetimi konularının fonksiyonel olarak birbirinden ayrılması ve risk değerlendirmesinin bağımsız ve tarafsız bir kurum tarafından yürütülmesi gerekliliğini ortaya koymasındadır. Risk değerlendirmesinin hedefi, risklere ilişkin kapsamlı bilimsel bilgilerin toplanması, analizi ve bu analizler ışığında doğru ve güncel bilimsel tavsiyeler oluşturulmasıdır. Risk yönetimi ise, risk değerlendirmesi sonucu ortaya konulan bilimsel tavsiyeler ışığında risklerin yönetimine ilişkin politikalar oluşturulması ve gerekli tedbirler alınmasını kapsamaktadır.

Otoritenin, yeni zorlukların gereklerine esnek ve hızlı yanıt verilebilmesi, tüm ilgili taraflar için tek ve bilinen bir kontak noktası olması, bilimsel mükemmelliği temsil eden ve gıda güvenliği ile ilgili önemli gelişmelere ilişkin olarak tüketiciye tavsiyelerde bulunacak ve rehberlik edecek bağımsız bir kurum olması bakımından önemli avantajlar sağlayacağı düşünülmüştür. Beyaz Doküman ile kurulması öngörülen Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi, 28 Ocak 2002 tarihinde kabul edilen 178/2002/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü ile resmen kurulmuştur. Otorite, Yönetim Kurulu, Yürütme Amiri, İstişari Forum ve Bilimsel Komite ve Bilimsel Panellerden oluşmaktadır.

Yönetim Kurulunun öncelikli sorumluluğu, Otoritenin etkin ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamaktır. Bu hedef kapsamında; Otoritenin taslak bütçesini ve çalışma programını hazırlar, bunların uygulanmasını izler ve iç kural ve düzenlemeleri belirler. Aynı zamanda Otoritenin Yürütme

⁵ OJ L 31, 1.2.2002, s. 1-24

Amirinin ve Bilimsel Komite ve Panellerin üyelerinin atanmasından sorumludur. **Yürütme Amiri**, Otoritenin günlük idaresi, Komisyon ile koordineli olarak Otoritenin çalışma programı için teklifler oluşturulması, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen kararların ve çalışma programının uygulanması, Bilimsel Komite ve Bilimsel Paneller için uygun bilimsel, teknik ve idari desteğin sağlanması, Otoritenin görevlerinin, özellikle de sunulan hizmetlerin yeterliliği ve kullanılan zaman bakımından, gereğince yürütmesinin sağlanması, gelir ve gider beyannamelerinin hazırlanması ve Otorite bütçesinin idaresi, personele ilişkin her tür işin yürütülmesi ve Avrupa Parlamentosu ile iletişim kurulması ve sürdürülmesi ve Parlatentonun ilgili komiteleri ile düzenli diyalogların sağlanmasından sorumludur. **İstişari Forum**, her bir Üye Devletten bir temsilci olacak şekilde, Üye Devletlerde Otoritenin görevlerine benzer görevleri üstlenmiş yetkili kurumların temsilcilerinden oluşur. İstişari Forum, Yürütme amirine görevlerini yürütmesinde ve özellikle Otoritenin çalışma programının oluşturulmasında tavsiyelerde bulunur. Yürütme Amiri, İstişari Forumdan, bilimsel görüş taleplerinin önceliklere göre sınıflandırılması için tavsiye isteyebilir. İstişari Forum, muhtemel risklere ilişkin bilgi değişimi ve bilgi havuzu oluşturulması için bir mekanizma oluşturur. **Bilimsel Komite ve daimi Bilimsel Panellerin** her biri kendi yetkileri dahilinde, Otoritenin bilimsel görüşlerinin sunulmasından sorumludur ve gerekli durumlarda kamuya yapılacak duyuruların organizasyonunu yapar.

Gıda kontrol sistemleri gıda güvenliğinin en önemli unsurudur. Gıdaların üretimden tüketime kadar her aşamada kontrol ve denetim altında olması gerekmektedir. Gıda üretim, işleme, pazarlama ve dağıtım sistemleri, üretici ve nihai tüketici arasında bir çok parçaya ayrılmış olması sebebiyle oldukça karmaşık sistemlerdir. Ayrıca gıda kalitesi ve güvenliği ile ilgili problemler genelde çok disiplinli bir yaklaşımı gerektirmektedir. Bu konudaki yetki ve sorumluluklar çoğunlukla farklı bakanlıkların görev kapsamında yer almaktadır. Tüketicinin optimum düzeyde korunabilmesi için üretimden tüketimine kadar her aşamada kontrol sistemine entegre bir yaklaşım getirilmesi ile sağlanabilir.

Geleneksel gıda kontrol sistemleri, genellikle sektörel ve parçalı bir yapıya sahiptir ve bakanlıklar, ajanslar gibi gıda kontrol faaliyetlerinden sorumlu pek çok farklı idari yapıyı kapsar. Son yıllarda koordinasyonun daha iyi sağlanabilmesi amacıyla ulusal kontrol sistemlerinin yeniden yapılandırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Parçalı kontrol sistemleri, zaman içinde et ve et ürünleri, balıkçılık, meyve-sebze ve benzeri sektörler için oluşturulmuş, genel kanunlar ve sektörel düzenlemeler şeklinde ele alınmıştır. İhracat kontrol sistemleri ve ürüne özel kontrol sistemleri gibi farklı sistemler, farklı mercilerce uygulanmıştır. Bu tür düzenlemeler, farklı birimlerin sorumluluğu paylaşmasını

gerektirmiş ve yetki bölünmeleri ortaya çıkmıştır. Bu yetki ve sorumluluk bölünmesi; ulusal seviyede koordinasyon eksikliği ve yerel ve yabancı tüketici güveninin azalması; performansı olumsuz etkileyen yargısal karmaşa ve çakışmalar, düzenlemeler arasında tutarsızlık, uzmanlık ve kaynak konusunda farklılıklar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan düzensiz uygulamalar ve halk sağlığının korunması ve ticaret ve sanayinin gelişmesine ilişkin hedefler arasında çelişki ortaya çıkması, karar alma sürecinde bilimsel görüşlerin kullanılmasında kapasite eksikliği gibi bir takım problemleri ortaya çıkarmıştır. Bu problemler dikkate alınarak, gıda kontrollerinin daha etkin yürütülebilmesi ve halk sağlığının en iyi şekilde korunabilmesi için yetki, görev ve sorumlulukları tam olarak belirlenmiş tek bir birimin atanması yaklaşımı benimsenmeye başlanmıştır. Böyle bir sistem, koruma önlemlerinin bir örnek uygulanması, kaynakların daha etkin kullanılması, gıda standartları ve diğer önlemlerin uyumlaştırılması ve değişimlere ve iç ve dış piyasa taleplerine daha hızlı cevap verecek bir kapasite oluşturulması açısından önemli faydalar sağlamaktadır.

Avrupa Birliği'nde de kontrol sistemlerinin etkinleştirilmesine yönelik olarak atılan ilk adım, 1999 yılında yem ve gıda güvenliği konularından sorumlu tüm birimlerin Sağlık ve Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü bünyesinde bir araya getirilmesi olmuştur. Bu yolla, mevcut tüm kaynakların güçlü ve etkin bir şekilde Topluluk seviyesinde gıda güvenliğinin sağlanmasına odaklanması amaçlanmıştır. Böylelikle Komisyonun kontrol ve yasama birimleri, gıda güvenliği mevzuatının güncel, kapsamlı ve uygulanabilir olmasının sağlanması için yakın işbirliği içinde çalışarak, bu düzenlemeleri düzgün bir şekilde uygulanıp yürütmektedir. Yeni kurumsal düzenlemeler Üye Devletlerde de yürürlüğe konulmaktadır. Tüketicilerin gıda güvenliğine ilişkin endişelerini karşılamak için birkaç Üye Devlette gıda güvenliği ajansları kurulmuştur veya kurulmaktadır. Bu yeni kurumlardan bazıları önemli kontrol sorumluluklarına sahiptir.

Son yıllarda AB'de bazı kontrol sorumlulukları hem ulusal seviyede ve hem de Topluluk seviyesinde giderek genişlemektedir. Topluluk kontrolleri geçmişte özellikle hayvansal orijinli gıdalar için gıda üretiminin ilk aşamalarına yoğunlaşma eğiliminde olmuştur. Gıda güvenliğine ilişkin mevcut detaylı mevzuatın pek çoğu bu alanlardaki kontrollere ilişkindir. Ancak kontrol mercileri giderek artan sayıda ürün ve sektörler için gıda zincirini bir bütün olarak kapsamalıdır. Gıda üretim zinciri de mevcut mevzuatta öngörülmeyen yeni işlemlerle imal edilen gıdalar ile birlikte gün geçtikçe daha karmaşık bir hal almaktadır. Bu sebeple AB'de kontrol sistemlerinin değiştirilmesi ve sistemlerin kontrollerin her bir seviyesinde (Topluluk, ulusal, bölgesel, yerel, ve bireysel uzmanlık seviyesinde) kritik kontrol noktalarını hedef alan bir yaklaşımı esas alması sağlanmaya çalışılmaktadır.

AB Komisyonu, üçüncü ülkelerden ithal edilen tüm gıda, hayvan, bitki ve bunlarının ürünlerinin Topluluk gerekliliklerini yerine getirmesini sağlamakta artan bir sorumluluğa sahiptir. AB şu anda bu tür ürünleri 200'ün üzerinde dünya ülkesinden ithal etmektedir. Bu ülkelerde de çok farklı kontrol metot ve standartları bulunmaktadır. Topluluğun gıda güvenliği, hayvan sağlığı, hayvan refahı ve bitki sağlığına ilişkin konulardaki mevzuatının gerekliliklerinin bir çok ülkeyi ilgilendiren Topluluk ticareti ve insani yükümlülüklerle karşı dengelenmesi oldukça karmaşık ve hassas bir konudur. Komisyon, bu ülkelerin kontrol sistemlerini Topluluk içinde istenen standartlara getirmesi için gerekli yardımları sağlamaktadır. Komisyonun Gıda ve Veterinerlik Ofisi aday ve üçüncü ülkelerde denetimlerini sürdürmekte ve bu ülkelere teknik destek sağlamaktadır.

AB'de gıda güvenliğine getirilen yeni yaklaşım ile gıda ve yem kontrollerine ilişkin mevzuatta da yeni düzenlemeler yapılması ihtiyacı da gündeme gelmiştir. Özellikle son zamanlarda ortaya çıkan yem ve gıdalara ilişkin acil durumlar, ulusal kontrol sistemlerindeki eksiklikleri de ortaya çıkarmıştır. Bu problemin esas nedeni ulusal kontrol sistemlerinin tasarlanması ve geliştirilmesinde uyumlaştırılmış bir Topluluk yaklaşımının bulunmaması olarak belirlenmiştir. Yeni düzenlemeler ile mevcut sektörel yaklaşımdaki tekrarlar ve farklı sektörler için farklı şekillerde ele alınan benzer özellikteki yükümlülüklerin ortadan kaldırılması, belirli sektörler için bazı kontrol unsurlarındaki eksiklikler ve mevzuat boşluklarının giderilmesi ve mevcut kaynakların en etkin şekilde kullanılması amaçlanmaktadır. Gıda Güvenliğine ilişkin Beyaz Dokümanda, Topluluk seviyesinde kontrollerin kalitesini artıracak ve Avrupa Birliği çapında gıda güvenliği standartlarını yükseltecek bir ulusal kontrol sistemleri Topluluk çerçevesinin oluşturulmasına net bir şekilde ihtiyaç duyulduğu ve bu tür bir kontrol sisteminin işletilmesi ulusal bir sorumluluk olarak kalacağı ifade edilerek, buna ilişkin teklifler ortaya konulmuştur. Bu kapsamda, kontrollere ilişkin Topluluk çerçevesinin üç önemli unsuru kapsamı teklif edilmektedir. İlk unsur, ulusal mercilerin uymalarının beklendiği **Topluluk seviyesinde işletim kriterlerinin belirlenmesi** olacaktır. Bu kriterler Komisyonun Gıda ve Veterinerlik Ofisi (FVO) tarafından denetlenecek olan ulusal merciler için en önemli referansları oluşturacak, böylelikle ulusal sistemlerin denetimine tutarlı ve eksiksiz bir yaklaşım oluşturulması sağlanacaktır. İkinci unsur, **Topluluk kontrol rehberlerinin oluşturulması** olacaktır. Bu rehberler, tutarlı ulusal stratejileri destekleyecek ve risk esaslı öncelikleri ve en etkili kontrol prosedürlerini belirleyecektir. Bir Topluluk stratejisi kontrollerin yürütül-

mesine kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşım getirecektir. Bu rehberler aynı zamanda kontrol faaliyetlerinin sonuçlarını ve performansını kayıt altına alacak bir sistem kurulması ve Topluluk performans göstergelerinin belirlenmesine ilişkin tavsiyeler sunacaktır. Çerçevenin üçüncü unsuru ise, kontrol sistemlerinin oluşturulması ve işletilmesinde **idari işbirliğinin artırılması** olacaktır. Ulusal merciler arasındaki en iyi uygulamaların karşılıklı olarak değişimi için yürürlüğe konulan bir Topluluk boyutu olacaktır. Bu aynı zamanda, mevcut yasal çerçevenin entegrasyonu ve tamamlanması ile Üye Devletler arasında karşılıklı yardımlaşmayı destekleyecektir. Bunlara ek olarak, bu durum Topluluk seviyesinde eğitim, bilgi değişimi ve uzun vadeli stratejik düşünme gibi konuları da kapsayacaktır.

Bu çerçevede, AB Komisyonu 5 Şubat 2003 tarihinde yem ve gıdaların resmi kontrollerine ilişkin COM(2003)52 final sayılı Tüzük teklifini AB Parlamentosu ve Konseyine sunmuştur.⁶ Teklif kabul edilmiş olup, 1 Ocak 2007 itibarıyla yürürlüğe girecektir. Söz konusu teklifin amacı, AB içinde, sınır noktalarında ve üçüncü ülkelerde mevcut Topluluk ve ulusal kontrol kurallarının birleştirilmesi ve tamamlanması ile ulusal kontrol sistemleri için bir Topluluk çerçevesi oluşturmaktır. Gıda ve yemlerin resmi kontrollerine ilişkin yeni teklif ile, resmi kontrollere ilişkin mevcut Topluluk kurallarının yeniden gözden geçirilmesi amaçlanmaktadır. Bu yaklaşımın, Topluluk mevzuatının farklı parçaları arasındaki tutarsızlıkları ve farklılıkları ortadan kaldırması ve gıda ve yem mevzuatının belirli alanlarında boşlukları doldurması ve gıda ve yem mevzuatının kapsadığı tüm sektörlerin uyumlaştırarak şeffaflığı artırması beklenmektedir. Gıda mevzuatının genel prensiplerini ortaya koyan, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesini kuran ve gıda güvenliğine ilişkin konularda prosedürler ortaya koyan 178/2002 sayılı Tüzüğün kabul edilmesi ile gıda ve yem kontrollerine ilişkin genel çerçeve belirlenmiş olup, söz konusu teklif ile daha detaylı olarak ele alınmamıştır. Söz konusu teklif ile belirlenen prensipler, genel olarak tüm yem ve gıda hukuku ve hayvan sağlığı ve refahı mevzuatı için geçerlidir. Ancak gıda mevzuatında belirli alanlarda halihazırda kapsamlı ve spesifik kontroller yürürlükte, mevcut teklif bu alanları dikkate almaktadır. Bu sebeple teklif, kendi içinde iyi işleyen kontrol sistemlerine sahip belirli tarımsal ürünlere ilişkin ortak piyasa düzenlerini (tarla bitkileri, şarap, zeytin yağı, meyve-sebze, şerbetçi otu, süt ve süt ürünleri, sığır ve dana eti, koyun ve keçi eti, bal) kapsamamaktadır.

Gıda ve yemlerin resmi kontrollerine ilişkin olarak sunulan teklif ile Komisyon, kontrolün üç unsurunu- Topluluk mev-

⁶ European Commission, **Proposal for a Regulation of The European Parliament and of The Council on Official Feed and Food Controls**, COM(2003) 52 Final, 2003/0030 (COD), Brussels, 5.2.2003

zuatının üye devletlerde iç tüzüğe aktarımı, üye devletlerden raporlar alınması, yerinde kontroller yürütülmesi- tüm yem ve gıdalar için entegre bir kontrol sürecinde birleştiren yeni bir yaklaşıma geçilmesini öngörmektedir. Bu yeni yaklaşım kapsamındaki kontrol döngüsü dört ana aşamayı içerecektir. İlk aşamada, entegre ulusal kontrol sistemlerinin organizasyonu ve ulusal kontrol planlarının kapsam, içerik ve işleyişine ilişkin olarak Komisyon tarafından Üye Devletlerle istişare ederek ve yetki ikamesi prensibi de dikkate alınarak- ana çerçeve belirlenecektir. Bundaki amaç, kontrollere, tüm Topluluk mevzuatını kapsayan, tüm ürün sektörlerini ve yem ve gıda üretim zincirinin tüm aşamalarını içine alan uyumlaştırılmış bir yaklaşım sunmak, ayrıca belirlenen kilit prensipler açısından her bir Üye Devlette kontrol sistemlerinin her seviyesinde en iyi uygulamaların benimsenmesini teşvik etmek ve ulusal kontrol planlarının değerlendirilmesi ve teftişi için performans göstergelerini ortaya koymaktır. İkinci aşamada, Taslak Tüzüğün yürürlüğe girmesini takip eden altı ay içinde Üye Devletlerden, istendiğinde Komisyona sunulmak üzere, bir çok yıllık entegre ulusal kontrol planı hazırlamaları istenecektir. Planlar ilk olarak bu Tüzüğün yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra uygulanmaya başlanacaktır. Üçüncü aşamada ise, Komisyon bu çok yıllık ulusal kontrol planlarını esas alarak düzenli olarak bölgesel, yerel veya işletme seviyesindeki kontroller de dahil olmak üzere Üye Devletlerdeki kontrol faaliyetlerine ilişkin olarak genel bir denetim yürütecektir. Bu genel denetim, uygun görüldüğünde acil durumların veya yeni gelişmelerin araştırılması da dahil olmak üzere spesifik sektörler veya belirli kritik kontrol noktaları için yapılacak diğer denetimlerle desteklenecektir. Son aşamada, kontrol planlarının uygulanmasından bir yıl sonra ve bundan sonraki her yılda, Üye Devletlerden Komisyona bir rapor sunmaları istenecek, Komisyon da gerekli hallerde, Topluluk gerekliliklerinin yerine getirilmesi için yeni çıkarılan veya değiştirilen mevzuat, kontrol sistemlerinin işleyişi ve yapısındaki önemli değişiklikler ve kontrol planlarında yapılan değişiklikler ile ilgili olarak bu planları güncelleyecektir.

Üye Devletlerdeki ulusal kontrol sistemlerinin bütün olarak işleyişine ilişkin Üye Devlet raporları, Komisyon teftişlerinin çıktıkları ve ilgili diğer bilgileri esas alan genel bir rapor Komisyon tarafından hazırlanarak Avrupa Parlamentosu ve Konseyine sunulacak ve yayımlanacaktır.

Kontrollere ilişkin bu yeni yaklaşım birkaç önemli avantaj sağlayacaktır. Yaklaşım Üye Devletlerin Topluluk seviyesinde ve bütün ve entegre bir Topluluk çerçevesi dahilinde kendilerinden ne beklendiğini açıkça anlayarak kontrol planları yapmalarını ve uygulamalarını sağlayacaktır. Gıda güvenliği, hayvan besinleri, hayvan sağlığı, hayvan refahı ve bitki sağlığına ilişkin Topluluk mevzuatı çok geniş ve çeşitli gereklilikler belirlemektedir. Üye Devletler bazen kontrol

sistemlerinin Komisyon tarafından kontrol edilmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan kriterlerin her zaman açık olmadığı ve tutarlı bir şekilde uygulanmadığı konusundaki kaygılarını dile getirmektedir. Yeni yaklaşım bu kaygılara da yanıt verecektir.

Bu yeni yaklaşım, Komisyonun mevcut kaynaklarını, mevcut kontrol faaliyetleri ile entegre bir süreç içinde birleştirerek daha etkin bir şekilde kullanmasını, aynı zamanda da Topluluk mevzuatı ile ortaya konulan ana gerekliliklerin düzenli olarak kontrol edilmesini ve kontrol sürecinde açık bir yer kalmamasını sağlayacaktır. Ayrıca, tüketiciler için de daha şeffaf ve anlaşılabilir olacaktır. Üye Devletlerde ulusal kontrol sistemlerinin işleyişine ilişkin raporların ve Komisyon uzmanları tarafından gerçekleştirilen denetim sonuçlarının yayımlanması gıda güvenliğine ilişkin Topluluk mevzuatının nasıl uygulandığına ve Komisyon ve Üye Devletlerin tüketicinin korunması, gıda ve yem güvenliği, hayvan sağlığı, hayvan refahı ve bitki sağlığının iyileştirilmesi için neler yaptığına ilişkin açık bir fikir verecektir.

Avrupa Birliği'nde gıda güvenliğine ilişkin mevzuat, sistemler ve politikalar bu yeni entegre yaklaşım çerçevesinde sürekli değişim ve gelişim içersindedir. AB'ye aday ülke statüsündeki Türkiye'de de, bu dinamik sürece uyum sağlamak için hem dünyada hem de AB'de uygulanmaya başlanan yeni gıda güvenliği yaklaşımının benimsenmesi ve uluslararası standartlarda üretim yapılması için gerekli sistemlerin oluşturulması gerekmektedir. Bu, hem tüketicimizin sağlığının korunması hem de uluslar arası ticarette, özellikle de AB ile olan gıda ticaretimizde, yaşanan sorunlar en aza inmiş olacaktır.

KAYNAKLAR

1. BYRNE, David, European Food Safety and Legislation: Challenges and Future Policy, European Food Law Conference, SPEECH/02/301, Brussels, 25 June 2002.
2. European Commission, Questions and Answers on BSE, MEMO/03/3, Brussels, 8 January 2002.
3. European Commission, Commission Green Paper -The General Principles of Food Law in The European Union, COM (97) 176 Final, Brussels, 1997
4. European Commission, White Paper on Food Safety, COM (1999)719 Final, Brussels, 12.1.2000
5. 178/2002/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü, OJ L 31, 1.2.2002, s. 1-24
6. European Commission, Proposal for a Regulation of The European Parliament and of The Council on Official Feed and Food Controls, COM(2003) 52 Final, 2003/0030 (COD), Brussels, 5.2.2003 ■